

גוגה, אוקטוין (1881-1938)

(Octavian Goga). משורר לאומי רומני ומראשי התנועה האנטישמית ברומניה. ג' עיצב את השקפותיו האנטישמיות בהשפעת המאבק הלאומי בין הרומנים ובין ההונגרים בטרנסילבניה, והתפקיד שלדעת הלאומנים הרומנים מלא בסכסוך המיעוט היהודי. ג' היה משוכנע שהיהודים בטרנסילבניה הם פרו-הונגרים 'בלא תקנה', עומדים בראש מאבק התרבות האנטי-רומני באזור, מגלים נאמנות לשפה ולתרבות ההונגרית, והם גוף זר מושחת ומסוכן במדינה הרומנית המאוחדת.

בראשית שנות ה-30 הקים ג' 'מפלגה אגררית' (Partidul Agerar), אך היא לא זכתה בתמיכה רבה ועיקר כוחה היה בקרב האיכרים בטרנסילבניה. הפעילות הפוליטית אפשרה לג' לתת ביטוי לשנאתו ליהודים ולהונגרים וקירבה אותו לעמדתם של האנטישמים הרומנים ה'קלסיים', כגון אלכסנדרו קוזה, ולתמיכה בנאצים. בהתערבותם של שליחים של המפלגה הנצינולסוציאליסטית, ובמיוחד של אלפרד רוזנברג, הקימו ג' וקוזה ב-1935 'מפלגה לאומית נוצרית' (Partidul National Crestin), והיא הפכה לארגון האנטישמי השני בחשיבותו אחרי 'משמר הברזל'. הנאצים ראו במפלגה החדשה ובג' עצמו כוח עולה שכדאי להשקיע בו. טקס המיזוג בין 'הליגה להגנה לאומית נוצרית' (Liga Apararii Nationale Crestin) ובין המפלגה האגררית הקטנה של ג' נערך בקתדרלה בעיר יש (IASI), וג' וקוזה התחייבו חגיגת להגשים מצע אנטישמי ארסי. למרות נאמנותו למלך קרול ה-II ותמיכתו בשיטה הפרלמנטרית, העבירה האנטישמיות את ג' על דעתו, והמשורר הלאומי הפך למנהיג של תנועה אנטישמית שהיה עליה להיעזר בגרמניה הנאצית ולתמוך בה כדי להגיע לשלטון. כנופיות הבריונים שלה, שעוצבו לפי הדגם הנאצי, זרעו הרס ופגעו ביהודים וביריבים פוליטיים לא פחות מאשר כנופיות 'משמר הברזל'. בנאומיו ובהפגנות ההמונים היה ג' מזכיר תמיד את 'הבעיה היהודית' ומתאר את היהודים כמצורעים שהתפשטו בכול שטחה של רומניה.

בסוף 1937 מונה ג' לראש-ממשלה, והתרכז בייחוד בהגשמת רעיונותיו האנטישמיים. ממשלתו היתה הממשלה הרומנית הראשונה בעלת מצע אנטישמי גלוי דוגמת המצע הנאצי. ב-40 הימים שעמד בראש הממשלה עשה ג' כול שביכולתו כדי לממש את העקרונות הללו, הפסיק את הופעתם של עיתונים דמוקרטיים, חוקק חוקים ופרסם צווים להרחקת יהודים ממשורות ומהמנגנון הממשלתי, ביטל רשיונות עבודה וכולי. הצעד החמור ביותר היה החוק מיום 22 בינואר 1938 'לבדיקה מחודשת של האזרחות' של היהודים, ובתוקף החוק הוא נשללו זכויותיהם האזרחיות של שלישי האזרחים היהודים. ג' הכריז אז כי 'הועבר דף בהיסטוריה הרומנית' שלא ניתן להחזיר אותו למקומו. בפברואר 1938 נאלץ להתפטר בעקבות לחץ של צרפת ובריטניה, וראה בהתפטרות את 'ניצחון ישראל'.

לאחר מותו המשיכה אשתו, וטוריה ג', למלא תפקיד חשוב במדיניות האנטישמית, בייחוד בימי שלטון יון אנטונסקו, הודות להשפעתה הרבה על רודן רומניה.